

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacrae Congregationis Indicis Consultoris,
Nunc Electi Episcopi Vgentini, Tractatus De Canonicis, Et
Dignitatibus, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

5 De Archidiacono.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

& Pontificalia exercenti, habere quoque proprietatem in sedendo, in thurificatione, receptione pacis, candelarum, cineris, palmarum, & generaliter in omnibus, etiam si Canonici præcederent accidentaliter, prout de Portionariis Hispalen. censuit eadem Rot. decis. 416. sub num. 7. p. 1. recentiorum, his verbis: *Non obstat, quod Portionarij in Sacris constituti præcedant Canonicos non existentes in Sacris, hoc enim non competit illis ratione maioris, vel æqualis dignitatis, sed ratione statuti conditi in odium non existentium in sacris, & sic ratione Ordinis, non autem dignitatis, nam cum postea Canonicus initiatur, ascendit super omnes Portionarios, &c. & d. decis. 114. n. 4.*

- 42 Idem à fortiori dicendum de dimidiis Portionariis; nam dimidia portio est de inferioribus beneficiis Ecclesiæ Cathedralis, ut per Gemin. in tract. de expectatiuis, n. 98. Flamin. Parif. de resignat. benef. lib. 2. g. 1. n. 117. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. glos. 5. in princ. n. 99.
- 43 Et denique sunt Quartenarij, Tertionarij, & dimidij Præbendati, præcipue in Cathedralibus Portugaliæ, qui solum dicuntur ibi habere inferiora beneficia, & ideo vocem in Capitulo non habent, Rot. in Plixbonem. Quartenaria 15. Ianuarij 1624. coram Reuerend. D. meo Cocino Decano in vers. neg; huic. Ego ipse de Officio, & potest. Episcopi, p. 1. tit. 1. c. 3. n. 16. Sebast. Cæsar. in relect. de eccles. hierarch. disp. 12. §. 1. n. 22. ubi aduertit non repugnare, quod ex dimidiis præbendis, si consuetudo, vel Ecclesiæ statutum vim habeat (prout adest in Ecclesiæ Elboren.) valeant integri Canonici constituti, ac subinde eos obtinentes ad Capitulum, & communes tractatus admitti possint, & debeant tanquam veri, & integri Canonici. † Et semipræbendatos in Cathedrali Ecclesiæ Aureliorum ex integro præbendatos adæquatos esse refert Chopin. lib. 1. monast. tit. 3. n. 13.

CAPUT V.

De Archidiacono.

SUMMARIVM.

- 1 Archidiaconus Græco vocabulo dicitur quasi ministrorum princeps.
- 2 Archidiaconus principalem habet dignitatem post Episcopum.
- 3 Archidiaconus est dignior Archipresbytero, & Primicerio in voce, locº, & administratione.
- 4 Archidiaconus de iure est prima dignitas in Cathedralibus Ecclesiis.
- 5 Archidiaconus, qui oculus Episcopi dicitur, in omnibus Ecclesiis, ubi fieri potest, eligendus est, qui sit Magister, seu Doctor, aut Licentiat

- 6 Intelligit de iis tantum Archidiaconis, qui vel curam habent animarum, vel iurisdictionem, iuxta tit. de officio Archidiaconi.
- 7 Archidiaconi iurisdictionem contentiosam habentes debent esse Doctores, & promoti in publico gymnasio.
- 8 Archidiaconus nullus reperitur in tota Hispania, qui totam illam iurisdictionem retineat potestatem.
- 9 Archidiaconi in Hispania non obligantur esse Doctores, aut Licentiat.
- 10 Etas 25. annorum requiritur in Archidiacono habente curam annexam, in aliis, quibus in ea non inest, 22. anni completi sufficiunt.
- 11 Visitare Clericos omnes debet Archidiaconus tertio quoque anno, si Episcopus ipse non possit.
- 12 Archidiaconus quare dicatur oculus Episcopi, ostenditur.
- 13 Visitationem si quam Archidiaconus legitime exercere consuevit, assumpto Notario de consensu Episcopi facere per se ipsum tantum debet.
- 14 Archidiacono ad visitationem expediendam poterit Episcopus terminum prescribere comitatum, & equitatum.
- 15 Distributiones quotidianas non amittit Archidiaconus interim dum visitauerit Ecclesiam, iura vel redditus suæ præbendæ.
- 16 Distributiones quotidianas non percipit Archidiaconus, qui propriam Ecclesiam non visitat, sed solum Ecclesiæ suæ Diocesis.
- 17 Archidiaconus dum visitat Ecclesiam suæ præbendæ, non percipit fructus illius Canoniciatus, quem obtinet ex dispensatione, vel ex illius Ecclesiæ consuetudine.
- 18 Archidiaconi ad officium pertinet Episcopo ministrare, & solemniter celebrato Episcopo sacrum Euangelium cum voluerit legere, & illos designare qui illud & Epistolam cantent.
- 19 Lectiones, & responsoria Divini Officii Lectoribus, & Cantoribus assignare pertinet ad officium Archidiaconi.
- 20 Archidiaconus tanquam prima dignitas post Pontificalem in Choro aliis superior, & maior habetur.
- 21 Vasa divinis Ecclesiæ usibus dicata scdulo custodire pertinet ad Archidiaconum.
- 22 Clericos ad Ordines promovendos, examinare, atque probare, eosque Episcopo nominare S. Ecclesiæ ordinandos offerre spectat ad Archidiaconum.
- 23 Episcopo solemniter, vel etiam Missam solemnem, & Vesperas audienti à dextris assistit Archidiaconus.
- 24 Archidiaconus respicit, ut Primicerius, & Sacrista

- crista, vel custos iniuncti sibi muneris solitudinem diligenter exequantur.*
- 25 Abbates, & Abbatissas in sede sua collocat Archidiaconus.
- 26 Iurisdictionem licet inferiorem in multis habet Archidiaconus.
- 27 Clericorum lites, & iurgia, modica tamen, audit Archidiaconus.
- 28 Beneficiis priuat, & auctoritate Episcopi punnit Archidiaconus.
- 29 Censuras imponit Archidiaconus, non tamen sine Episcopi auctoritate.
- 30 Archidiaconatus instituit in beneficiis curam animarum habentibus de auctoritate tantum, & mandato Episcopi, vel si hoc habeat ex prescriptione.
- 31 Archidiaconus ratione sui muneris non potest curam committere animarum.
- 32 Beneficiorum possessionem, corporalem mittit Archidiaconus institutos ab Episcopo.
- 33 Iurisdictionem quando habeat Archidiaconus ostenditur.
- 34 Archidiaconus post Episcopum dicitur esse Vicarius in omnibus.
- 35 Vicarij munus exercet Archidiaconus ipso iure absque aliquo facto, Episcopo absente, & eius Officialibus, non autem Sede vacante.
- Vicarius natus, seu legitimus, cur dicatur Archid. ibid.*
- 36 Archidiaconus à Vicario Episcopi in quo differat ostenditur.
- 37 Archidiaconus iurisdictione hodie per consuetudinem est imminuta.
- 38 Archidiaconus de iure maior est omnibus post Episcopum, & Archipresbyter eius subiacet iurisdictioni.
- 39 Consuetudo in aliquibus Ecclesiis introduxit ut Archipresbyter, vel Prepositus, aut alia dignitas Archidiacono praeferatur.
- 40 Archipresbyter in ciuitate Padua ex antiqua consuetudine praecedat Archidiaconum, & quomodo probetur hac consuetudo ostenditur.
- 41 Archidiaconus cur de iure praeferatur Archipresbytero ostenditur.
- 42 Archidiaconus de iure praecedat Archipresbytero in administratione, cum in Diuinis Archipresbyter praecedat Archidiaconum, nisi Archidiaconus sit etiam in Presbyteratus Ordine constitutus.
- 43 Dignitati primae spectat, & ea impedita ad secundam, & successiue ad tertiam, deferre sanctissimum Sacramentum, absente, vel impedito Episcopo in eius festiuitate, nec non Missas, Vesperas Pontificales cantare.
- 44 Archidiaconus Sacerdos in celebratione Missarum solemni, absente Episcopo est praefendus Archipresbytero, & n. 45.
- Barbol. de Canonic. & Dignitatib.

- 46 Missas Pontificales per se ipsam celebrare non valens Episcopus, non potest in praedictum primae Dignitatis, ad quam id spectat, alteri sibi bene viso pro libito voluntatis demandare.
- 47 Dignitas prima pro libito ad munus sibi incumbens non potest alium sibi bene visum Canonicum, aut Dignitatem substituere, sed in eo munere proximior Dignitas succedere debet.
- 48 Dignitas prima licet sit coadiutor cum futura successione, nihilominus iuxta formam litterarum coadiutorie ad eum spectabit absente coadiuto functiones illi incumbentes facere, & exercere.
- 49 Archidiaconus, & Archipresbyter si in funeralibus de eadem Cathedrali concurrant, danda est praecedentia Archipresbytero ratione stola.
- 50 Archidiaconus si sit prima dignitas, debet exercere officium Presbyteri assistentis cum Pluniali Episcopo celebranti, illique candelam, & palmam benedictam ministrare.
- 51 Archidiaconus dum in assistentia est apud Episcopum, intelligitur praesens in choro, tam in Ecclesia Cathedrali, quam in alia.
- 52 Archidiaconus, qui sustinet Baculum Episcopi dum celebrat solemniter, thurificandus est immediate post Diaconos assistentes.
- 53 Archidiaconus, qui sit ex privilegio Protonotarius, non lucratur fructus, & distributiones sui Archidiaconatus si cum habitu Protonotarij in Ecclesia, choro, processionibus, ac Diuinis Officiis assistat.
- 54 Protonotarij habitu uti non potest Archidiaconus in publicis functionibus, in assistentia Episcopi, nec in aliis actibus sibi tanquam Archidiacono competentibus.
- 55 Vicarius Episcopi Archidiacono tam in choro, quam ubilibet praecedat.
- 56 Vicarius generalis absente Episcopo debet habere primum locum super omnes Dignitates & Canonicos, non obstante consuetudine in contrarium.
- 57 Vicarius foraneus ratione sui officij nullam habet praecedentiam in choro, sessionibus, processionibus, & aliis actibus, & functionibus Ecclesiasticis.
- 58 Doctores referuntur de Dignitate, Officio, & iurisdictione Archidiaconi agentes.

PRIMA Dignitas Ecclesiastica Cathedralibus Ecclesiis est Archidiaconatus de iure communi, vt n. 3. ostendimus, propterea de Archidiacono nunc primum agere proposuimus, qui Graeco vocabulo quasi ministrorum

princeps est appellatus *cap. 1. dist. 21.* Archos enim princeps, Diaconos ministrum, seu famulum Græcè significat, Petr. Greg. *Syntagm. Iuris lib. 15. cap. 20. in princ.* Anastas. Germon. *de Sacrorum munim. lib. 3. cap. 3. in fine*, Valer. Reginal. *in praxi fori panit. lib. 30. tract. 1. num. 49.* Sebast. Cæsar. *de Eccles. hierar. part. 2. disp. 12. §. 1.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 14. ques. 1.* Castald. *in praxi ceremon. lib. 1. sect. 8. cap. 7. num. 3.* Nam licet de consuetudine Ecclesiæ Archidiaconatus non habeat iurisdictionem, quia tamen de Iure communi habet nomen dignitatis, censeretur debet administrationem spiritualem habere, & in Dignitate Ecclesiastica versari, nouissimè Steph. VVeyms *ad constit. 24. ex antiquo iure desumptas*, & per *Concil. Trid. speciatim innouatas* ² *constit. 1. num. 5.* & adhuc principale habere dignitatem post Episcopum probat text. *in cap. 1. ibi, post Episcopum, de offic. Archid. glos. verb. electionis in cap. pen. de offic. leg. in 6. Menoch. conf. 51. num. 20. & conf. 257. num. 21.* Sbroz. *de offic. Vicar. lib. 1. question. 37. num. 6.* Anton. Fabric. *in praxi. benef. tit. de benef. cum dignit. numer. 23. in fine.* Rota *decis. 865. num. 1. part. 4. diuers.* Ascan. Tamburin. *de iure Abbatum tom. 1. disp. 25. ques. 4. numer. 1.* nouissimè Michael Ferrus *de precedent. ecclesiast. ques. 5. num. 1.* † Vnde digniorem esse Archipresbytero, & Primicerio in voce, loco, administratione, & aliis, consuluit Barbat. *conf. 5. lib. 2. quem refert Cardin. Tusch. tom. 4. lit. A. concl. 482. num. 6.* quia † de Iure regulariter Archidiaconatus est prima Dignitas, Aretin. *conf. 23. numer. 3. vers. quia de iure communi*, adden. *ad Greg. XV. decis. 411. num. 5.* Viui. *decis. 299. num. 2.* Marcel. Vulpe *in praxi cap. 34. num. 12.* Rot. *in Andrien. Archidiaconatus 5. Decembris 1625. coram R. P. D. Merlino, Lotter. de re benef. lib. 1. ques. 16. numer. 112.*

⁵ Eligendus est autem Archidiaconatus, (qui oculus Episcopi dicitur quasi ab eo in specula, & statione positus, *glos. verb. oculi in cap. diaconi 93. dist. Anton. Fabric. d. tit. de benef. cum dignit. num. 25. in fine*) in omnibus Ecclesiis ubi fieri potest, qui sit Magister, seu Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel Iure Canonico, ut statuit Trid. *Concil. sess. 24. de reform. cap. 11.* & tradunt Gonzal. *ad regul. 8. Cancel. glos. 4. num. 68.* Campan. *in diuers. Iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 41.* Nicol. Garc. *de benef. parte 7. cap. 7. num. 36.* Galganet. *de iure publico lib. 3. tit. 21. num. 1.* Aloyf. Ricc. *in praxi aurea resol. 238. à num. 2. & in decis. Caria Archiep. Neapol. decis. 248. num. 4. & decis. 305. num. 11. part. 4.* Bennius *de priuileg. Iurisconf. parte 2. priuileg. 28. num. 2.* Molfes. *in sum. Theolog. moral. tract. 6. cap. 7. num. 62.* Homobon. *de Bonis de examine Eccles. tract. 1.*

cap. 9. ques. 55. Nouar. *in singul. Canonic. conclus. 41.* Sebast. Cæsar. *d. disp. 12. §. 1. numer. 9.* Ego ipse *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 60. num. 60.* Squillante *d. cap. 14. num. 109.* Et propterea stylus Curie inhærendo supra dicto decreto Concilij Trident. exigit in promouendo ad huiusmodi Archidiaconatum gradum Magisterij in Theologia, vel Doctoratus saltem in Iure Canonico, ita ut dum porrigitur supplicatio pro Archidiacono huiusmodi obtinendo, seu pro habenda Dignitate maiori post Pontificalem in Cathedrali, vel principali in Collegiata ea non aliter signetur quàm si posituè etiam narratum sit Oratorem esse, aut magistrum in Theologia, aut Doctorem saltem in iure Canonico, vel in eodem. Iure Licentiarum, quod si talis non sit, non aliter rescribitur supplicationi quàm sub hac clausula. *Et cum decreto quod dictus Orator infra annum proximum Magisterium in Theologia, seu Doctoratus, aut Licentiatum in decretis gradum prauo examine in aliquo approbat a Vniuersitate studij generalis, ac alias seruatis seruandis, suscipere omnino teneatur, alioquin præsens gratia nulla, sit ipseque Archidiaconatus vacet eo ipso.* Et cum litteræ expediuntur, clausula extenditur per verba decretoria & præceptiua, *Voluntus autem, &c.*

Quod quidem intelligitur de iis tantum Archidiaconis, qui vel curam habent animarum, vel iurisdictionem, iuxta *tit. de offic. Archid.* non autem de his, qui verè animarum cura, omni prorsus iurisdictione carent. Ita Sacram declarasse Congregationem referunt Anastas. Germon. *de indultis Cardinal. §. quibus suis numer. 4.* Campan. *d. num. 41.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 473. in 1. edit. alias resol. 497. in 1. edit. & p. 4. decis. 248.* Piasc. *in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. num. 20.* Massobr. *in praxi habendi concursum requis. 10. dub. 6. secundum Romanam impress.* Nouar. *d. conclus. 41. numero 2.* Squillante *d. cap. 4. num. 111.* Nicol. Garc. *d. cap. 7. num. 41. ubi numer. 40. † refert pariter resolutum huiusmodi Archidiaconis iurisdictionem contentiosam habentes debere esse Doctores, & promotos in publico gymnasio, alias gradus eis non suffragari ex Bulla 63. Pij V. quod etiam tradunt Massobr. d. dub. 6. num. 6. & Nouar. ubi supra num. 4.* Squillante *d. cap. 4. numer. 113.* ita ut doctoratos ex priuilegio ad huiusmodi Dignitatem nequaquam promoueri posse dicendum esset, ut per Nouar. *quest. forens. lib. 1. q. 143. & concl. vnic. de Archidiacon. num. 5.* Squillante *d. cap. 4. num. 114. ubi num. 115. post Menoch. de arbitr. causa 425. v. 42. & Aloyf. Ricc. p. 4. decis. 248. tenet quod si ex Ecclesiæ consuetudine potestas, & iurdictio, quæ competit Archidiacono, compe*

- cōpeteret Archipresbytero, simile gradū Do-
 ctoratus deberet Archipresbyter assumere.
- 8 Sed cū hodie ipsorum Archidiaconorum
 in curia, vel imperitia, seu Episcoporum
 potentia omnis penē iurisdīctio extincta sit,
 nec in tota Hispania vnus reperiatur Archi-
 diaconus qui totam illam iuris communis re-
 tineat potestatem, vt testantur Zerola in *pra-*
xi Episcop. verb. Archidiaconus. Læ. Zechi. de
republic. Eccles. tit. 24. n. 13. † meritō no-
 tant iam hodie apud Hispanos cessare obliga-
 tionem illam Trident. quod sint Doctores,
 aut Licentiati, vt ante omnes scripsit Nauarr.
in man. cap. 25. num. 135. referunt, & sequuntur
Vasconcel. in harmon. rub. iuris Canon. sub
tit. de offic. Archid. in princ. Nicol. Garc. d. c. 7.
n. 37. Sebast. Cæsar. d. §. 1. n. 10. Anguian. de
legib. lib. 2. controu. 4. n. 10 me citato in hoc lo-
 co Solorzā de iure Indiarū p. 2. lib. 3. c. 14. n. 17.
- 10 Si verō Archidiaconus habeat curam ani-
 marum annexam, ætas vigintiquinque an-
 norum requiritur, licet in aliis Dignitatibus,
 quibus ea non inest, viginti duo anni com-
 pleti sufficiant, vt statuit Concil. Trid. d. cap.
 12. *vers. ad ceteras*, & tradunt per me citati
d. alleg. 60. numero 65. quibus addo Massobr.
d. requis. 10. dub. 11. numero 24. Nouar. in singul.
Canon. conc. 15.
- 11 Officiū Archidiaconi de iure quidem
 communi est circa Clerum præcipuē, cui om-
 nium Clericorum cura post Episcopum de-
 mandatur, ipse enim debet Clericos omnes
 tertio quoque anno, si Episcopus ipse non
 possit, visitare, cap. 1. & cap. ad hæc, de offic.
 Archid. & propterea † dicitur oculus Epi-
 scopi, quia, lustrans actus totius Ecclesie, si
 quem videat proximum esse peccato, referat
 ad Episcopum, vt inquit Clemens Papa in c.
- 13 *Diaconi il. ubi glos. 93. dist. †* Visitationem
 autem, si quam legitime exercere consuevit,
 assumpto Notario de consensu Episcopi fece-
 re per se ipsum tantum debet, vt statuit Con-
 cil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 3. Felician. Co-
 men in *man. visitat. lib. 1. tit. 3. vers. Archi-*
diaconi, Fusc. de *visitat. lib. 1. cap. 2. numero*
14. Sbroz. de officio Vicarij lib. 2. quest. 120. nu-
mero 10 Flores de Mena variar. lib. 3. quest. 24.
numero 23. Ego ipse d. part. 3. allegat. 73. numer.
22. † & ad illam expediendam poterit Epi-
 scopus ei terminum præstituere, & præscri-
 bere comitatum, & equitatum, ne oneri sit
 Ecclesiis, quas visitauerit, prout declarauit Sa-
 cra Congregatio, vt attestatur Piafec. in *praxi*
Episc. p. 2. c. 3. n. 62. p. 213. quem refero ego ipse
d. allegat. 73. num. 39.
- 15 Et interim dum visitauerit Ecclesiam, iura,
 vel redditus suæ præbendæ, non amittit di-
 stributiones quotidianas, cū visitando præ-
 dicta iura, & loca feruiat Ecclesie in re vili,
 sicut resoluunt, & per Sacram Congreg. fuisse

decisum referunt Azori. *instit. moral. partē*
2. lib. 7. c. 7. quas. 10. Monet. de distribut. quo-
tid. p. 2. q. 11. n. 93. Nicol. Garc. de benefic. p. 3. c.
2. n. 333. & seq. Cened. practic. & canon. d. lib. 1.
q. 1. n. 36. Ego ipse d. partē 3. allegat. 53. n. 163.
 me citato in illo loco Sanctarel. *var. 11. num. 9.*

Si verō non visitauerit propriam Ecclesi-
 am, sed solum Ecclesiam suæ diocesis, qua-
 muvis illam visitaret ex officio, & iure sibi
 competenti, tunc non posse percipere distri-
 butiones tenent Monet. *d. q. 11. num. 63. Cened.*
d. q. 1. num. 36. & 74. Nicol. Garc. d. cap. 2. num.
332. Armendar. in addit. ad recopil. legum Na-
uarre lib. 1. tit. 6. lib. 6. de visitat. n. 81. & 108.
 Sanctarel. *d. q. 11. num. 10. Ego ipse d. alleg. 53.*
num. 126.

Sic etiam eadem durante visitatione non
 poterit ipse Archidiaconus percipere fru-
 ctus illius Canoniciatus, quem obtinet ex dis-
 pensatione, vel ex illius Ecclesie consuetudi-
 ne, stante quod fructus Canoniciatus distin-
 cti sint à fructibus præbendæ, nisi pro tribus
 mensibus vacationis ex causa à Concilio per-
 missis, prout decisum attestantur Nicol. Garc.
d. cap. 2. n. 332. in 2. dub. & Armendar. d. lib. 6.
de visitat. num. 82. animaduertentes hæc de
 lucrandis fructibus locum habere, nisi extet
 Ecclesie consuetudo, vt Archidiaconus visi-
 tans nihil fructuum percipiat, quæ seruanda
 erit.

Secundò ad officium Archidiaconi perti-
 net Episcopo ministrare, vt censuit S. Rit.
 Cong. in vna Pisaurien. 10. Iunij 1600. & so-
 lemniter celebraturo Episcopo Sanctū Euan-
 gelium cū voluerit legere, & eos antè pro-
 batos designare, qui Euangelium, & Episto-
 lam cantent, cap. perlectis 25. dist. cap. 2. de
 offic. Archid. Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 3.*
cap. 14. q. 2. vers. deinde, Galgancet. de iure pu-
 blico lib. 3. tit. 21. num. 5. † Lectiones quoque,
 & responsoria Diuini Officij Lectoribus, &
 Cantoribus assignare, atque Acolytos, qui
 cereos, & thuribulum deferant, & qui mino-
 ra gerant officia, ordinare, & omnia denique,
 quæ ad diuinorum Officiorum celebratio-
 nem pertinent, disponere, gloss. & Doctores
 in d. cap. 2. Sebast. Cæsar. *d. §. 1. num. 7.*

In choro enim tanquam prima Dignitas
 post Pontificalem, aliis superior, & maior ha-
 betur, & illo in choro permanenti spectat in
 principio Matutini, Horarum Canoniarum,
 ac Vesperarum intimare, *Pater noster*, quo di-
 cto, eidem pariter spectat eius manus signum
 dare, vt incipiatur, *Domine labia mea*, &c.
 vel *Deus in adiutorium meum*, &c. ipsique
 etiam ad Primam pertinet dicere, *Dies*, &
actus nostros, &c. *Adiutorium nostrum*, &c. &
Deus nos benedicat, &c. Ad Completorium,
Noctem quietam &c. *Benedicat*, & *custodiat*
nos, &c. & in fine Horarum, & Matutini, *Do-*

minus det vobis, &c. Et antequam finis signum per ipsum detur, nemo officio expleto è choro egredi valet. Ita S. Congreg. Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium Præpositorum in theatina, sub die 18. Aprilis 1617.

- 21 Tertiò ad eundem pertinet vasa diuinis Ecclesiæ vñibus dicato sedulo custodire, vt dicitur in cap. ea quæ, 3. de offic. Archid. Azor. d. cap. 14. quæst. 2. §. deinde, vers. ad eundem pertinet. Sebast. Cæsar. d. §. 1. num. 8.
- 22 Quartò Clericos ad Ordines promouendos examinare, atque probare, eosque Episcopo nomine Sanctæ Ecclesiæ ordinandos offerre potest, cap. ad hæc, cap. vt nostrum, de offic. Archid. cap. vñic. de scrut. in ordine facien. Petr. Gregor. d. lib. 15. cap. 20. numero 6. vers. hic examinat, Quarata in summ. Bullar. verb. Ordo, vers. subsequenter, Azor. d. cap. 14. quæst. 2. vers. deinde, Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 3. à numero 15. Galgan. de iure publico lib. 2. tit. 21. numero 7. Castald. in praxi ceremon. lib. 1. sect. 8. cap. 7. numero 3. Sebast. Cæsar. d. §. 1. num. 8. vers. etus, Valer. Regin. in praxi fori pæn. lib. 30. tract. 1. numero 49. vers. Archidiaconos. nouissimè Marc. Vulpe in praxi iudic. fori Ecclesiæ. cap. 34. numero 20. Ego ipse de officio. & potest. Episcopi par. 2. alleg. 10. numero 21. non peccat tamen Archidiaconus quando interrogatus ab Episcopo ordinante an sciat ordinandos dignos esse, responderet, scio, & testificor illos dignos esse, cap. vñic. de scrut. in ordine facien. licet ipse non examinauerit, dummodo contra conscientiam nõ testificetur, quia quem indignum non nouit, dignum existimare debet; ita nouissimè Marcel Vulpe in praxi iud. cap. fori Ecclesiæ. cap. 8. numero 35. In ipsa ordinatione, atque in consecratione Crismatis, & aliis similibus Episcopo ministrare, cap. Alcolytus, cap. Ostiarius, 23. disp. † Et demum Episcopo celebranti solemniter, vel etiam Missam solemnem, & Vesperas assistenti à dextris modo suo loco præscripto assistere, vt animaduertit Castald. citato loco.
- 24 Quintò despiciere, vt Primicerius, & Sacrista, vel custos iniuncti sibi muneris sollicitudinem diligenter exequantur, cap. perfectis, 25. dist. cap. ea quæ contra, de offic. Archid.
- 25 Sextò Abbates, & Abbatissas in sede sua collocare, d. cap. vt nostrum, de offic. Archid. Sebast. Cæsar. d. §. 1. numero 8. vers. ad Archidiaconum. Petr. Greg. d. cap. 20. num. 6. vers. Abbates.
- 26 Non solum autem exercet officium Archidiaconus, sed iurisdictionem quoque habet in multis, licet inferiorem, cap. ad hæc, de offic. Ordin. Anton. Fabric. in praxi benef. tit. de benef. cum dignitate numero 23. in fine, Narbona de appellat. à Ficario ad Episcopum, part.

1. num. 30. nam ipse de iure quidem communi antiquiori, de quo in d. cap. perfectis, vers. Archidiaconus 25. dist. & in d. cap. ad hæc, † Clericorum lites, & iurgia, modica tamen, audit, Azor. d. cap. 14. quæst. 2. vers. deinde, Galganet. d. tit. 21. num. 6. vers. iurgia, Sebast. Cæsar. d. §. 1. num. 5. & auctoritate Episcopi punit, † & priuat beneficiis, cap. licet, de pæn. 28 nis, cap. referente, de præbend. & † censuras 29 imponit, non tamen sine Episcopi auctoritate, cap. Archidiaconis, de offic. Archid. Azor. d. cap. 14. quæst. 2. vers. atque hæc quidem, Galganet. d. tit. 21. numero 6. ex speciali consuetudine, non autem nomine proprio, Zech. d. tit. 24. numero 13. vers. ad Archidiaconum quoque, Suar. de censur. disput. 2. sect. 2. num. 9. vers. denique, Sebast. Cæsar. d. §. 2. numero 12. Anton. Faber d. tit. de benef. cum dignitate, num. 24.

Instituit quoque in beneficiis etiam curam 30 animarum habentibus, de auctoritate actum & mandato Episcopi, d. cap. ad hæc, cap. cum satis, eod. tit. cap. si in pleb. bus 61. dist. cap. nullus 16. quæst. 7. vel si hoc habeat ex præscriptione, vel consuetudine, nomine, & vice Episcopi legitime præscripta, Ego ipse de officio. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 72. num. 18. vbi respondeo textum in d. cap. cum satis, solum prohibere consuetudinem, seu magis præscriptionem, per quam Archidiaconus intendit instituire in beneficiis nomine proprio. Et ideo † Archidiaconum ratione sui muneris, non posse curam committere animarum, per text. in cap. cum satis, resoluunt Azor. d. cap. 14. q. 2. vers. atque hæc quidem, Galganet. d. tit. 21. num. 6.

Mittit denique in corporalem beneficiorum possessionem institutos ab Episcopo, d. cap. ad hæc, Petr. Greg. d. lib. 15. cap. 20. numero 6. Valer. Reginal. d. lib. 30. tract. 1. cap. 2. numero 49. vers. item mittere, Cou. lib. 3. var. cap. 16. num. 7. vers. tertium, vbi aduertit quod quamuis in cap. licet Episcopus, de præbend. lib. 6. responsam sit ad Episcopum pertinere missionem in beneficiorum possessionem, illud potest intelligi non quidem de ipsa missione in possessionem corporalem, sed de sententia, aut decreto, quod Episcopus pronunciat institutum in possessionem mittendum fore, seu de ipso corporalis possessionis traditore; vel potest intelligi vt procedat de consuetudine, secundum quam hodie ad Episcopum, non verò ad Archidiaconum spectat corporalis possessionis traditio, vt tradidit Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 10. q. 6. n. 32.

Non tamen habet in omnibus ordinariam 33 iurisdictionem; sed in iis tantum, quæ à iure, vel consuetudine ei sine speciali mandato Episcopi competunt exequenda, cap. fin. de offic. Archid. Videtur autem ei de iure communi

munī competere iurisdictionem in visitando, & corrigendo in modicis tantum causis; nam inquit text. in d. cap. ad hac, ardua negotia non debere absque maioris sui presentia terminare; reliqua verò, quæ ad eum pertinent, plena auctoritate exequitur, Roman. cons. 371. In proposita, num. 4. ubi quod Archidiaconus non habet iurisdictionem in criminibus, nec in civilibus arduis, sed tantum in civilibus pauci valoris, refert Card. Tusch. littera A, conclusione 482. num. 9.

34 Quare Archidiaconus post Episcopum dicitur esse Vicarius in omnibus, dict. cap. 1. de officio Archid. ibi, ut Archidiaconus post Episcopum sciat se Vicarium, &c. d. cap. ad hac, gloss. in cap. Pontifices 7. q. 1. Anton. de Prætit. in clypeo pastoralis officij, cap. 6. n. 39. Marant. de ordine iudic. p. 4. dict. 5. princ. numero 7. Rebuff. in praxi tit. forma Vicariatus, num. 199. Sbroz. de officio Vicarij lib. 1. q. 3. n. 17. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 1. cap. 10. num. 2. vers. sexta. Azor. d. cap. 14. q. 2. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 1. n. 26 vers. ratio. Narbona de appell. à Vicario ad Episcopum p. 1. num. 22. quos refero Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 54. num. 16. quibus addo Marcel. Vulpe in praxi iudic. fori Eccles. cap. 34. n. 18. Vicarius natus seu legitimus dicitur eo quod à lege ipsa nullo facto, aut ministerio Episcopi constituatur, Sbroz. d. tract. lib. 1. q. 16. num. 10. Anton. Cuch. insit. maior. lib. 2. tit. 6. de offic. Archiepiscopi n. 17. Alphons. Narbona ad l. 59. gloss. in num. 16. tit. 4. lib. 2. noua Recop.

35 Vnde ipso iure absque aliquo facto, Episcopo absente, & eius officialibus, Vicarij munus, exercet Archidiaconus, Cardin. Tusch. tom. 1. litt. A, concl. 482. numero 10. Sbroz. d. lib. 2. q. 2. num. 15 & q. 26. numero 10. non autem Sede vacante, nec etiam infra illos octo dies, quibus à Capitulo Sede vacante Vicarij electio facienda est, iuxta formam Conc. Trid. sess. 24. de reform. cap. 16. quia Iura supra allegata loquuntur tantum Sede repleta; tum quia intra illos octo dies totum Capitulum potest, & debet administrare. Quare ita tenent Quarant. in sum. Bullarj, verb. Sede vacante, §. duodecimò quæro, vers. primo, Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. post. resol. 505. in notab. de materia Vicarij à Capitulo Sede vacante, vers. primo, Ego ipse d. alleg. 54. numero 16. Quamvis Archidiaconum sustinere Vicarij vices Sede vacante, dum agitur de electione Vicarij à Capitulo, post Foler. & Abb. teneat Sbroz. d. lib. 1. q. 61. & in addit. ad q. 3. eod. lib. 1. Potest tamen Archidiaconus acquirere quasi possessionem administrandi Episcopatum tam in spiritualibus, quam in temporalibus Sede vacante, & si de huiusmodi quasi possessione constiterit ex pluribus actis

gestis per eum tempore, quo Sedes vacavit, concernentibus dictam administrationem, & iurisdictionem Episcopalem, debet ei dari mandatum de manutenendo, prout per Sacram Rotam datum fuit Archidiacono Vicentini, in una Vicentina administrationis Episcopatus 16. Decembris 1624. coram R. P. D. Remboldo, impressa Per Ludou. Postium post suum tractat. mandati de manutenendo decis. 194. ubi num. 2. & 3. probat quod licet de Iure communi administratio Episcopatus Sede vacante spectet ad Capitulum, cap. bona memoria, & ibi Dec. numero. 37. de appellat. tamen de consuetudine potest etiam spectare ad Archidiaconum, & n. 6. cum segg. ait non ob stare quod ex dispositione Sacri Concilij Trid. sess. 34. de reform. cap. 16. deputatio Vicarij Sede Episcopali vacante spectat ad Capitulum, quodque dictum sacrum Concilium habet in fine decretum irritans quod inficit titulum, & possessionem contrariam, quia decretum irritans operatur quando est iustificatum: secus verò ante illius iustificationem, tunc enim non tollit detentionem, & instantiam facti, ex decisionibus ibi allegatis, ac propterea cum in casu isto dubitum sit an intret dispositio dicti Concilij, ex quo illud non tollit consuetudinem contrariam de Iure communi permissam, merito non obstat Archidiacono pendente iudicio manutentionis dictum decretum, quin interim debeat in sua possessione manuteneri, & num. 10. cum segg. pariter asserit non ob stare quod Archidiacono resistit Ius, quo casu non datur manutentio inferiori absque titulo: tum quia licet Ius, ut dictum est, assistat Capitulo, non tamen resistit Archidiacono, ex quo potest etiam ista administratio spectare ex consuetudine ad inferiorem, Gregor. XV. decis. 411. & Rot. in Meten. iuris corrigend. 8. Februarij 1626. coram R. D. meo Coccino Decano: tum quia datur etiam manutentio inferiori quando ipsius possessio, prout in casu nostro, est diuturna, Rot. decis. 595. numero 6. & seg. p. 1. diuers. Beltramin. in annot. ad Gregor. XV. decis. 312. numero 4. vers. item assistentia. Denique eadem Rota in Vicentina administrationis apud Posti. num. 13. dicit non ob stare quod non constat de possessione moderni Archidiaconi, quia in omnem euentum sufficit, quod constet de possessione suorum antecessorum in Dignitate; illa enim iuuat etiam successorem, quia dicitur possidere ipsa Dignitas, ad not. per Felin. in cap. constitutus, numer. 14. de rescript. Rot. decis. 1. de restit. spol. in nouis, & decis. 99. num. 11. p. 1. diuers. & coram Reu. D. meo Coccino Decano decis. 86. num. 1.

Differt autem Archidiaconus à Vicario Episcopi, quoad Archidiaconi officium est digni

dignitati annexum, nec potest ad nutum amoueri, sicut Vicarius simplex: præterea simplex Vicarius ea exequitur, quæ ad Episcopum ex officio pertinent, quibus tamen ob plurimas occupationes deferuire non potest; Archidiaconatus verò officium habet ab Episcopi officio separatum, nec potest Episcopus eius officium exercere. Quare cum huiusmodi vicariatus ipsius Archidiaconi personæ, & dignitati inhæreat, per Episcopi reuocationem ab eo auelli non potest, Sbroz. d. tract. lib. 3. q. 32. numero 14. Narbona de appellat. à Vicar. ad Episcopum p. 1. numer. 96. alter Narbona Germanus d. l. 59. gloss. 1. num. 16.

- 37 Quamuis hodie Archidiaconi iurisdictio per consuetudinem sit imminuta, & ad vicarium Episcopi pertineat, & licet officium in ministrando Episcopo in collatione Ordinum, & Chrismatis consecratione, & aliis similibus retineat, tamen secundum consuetudinem Ecclesiarum, eius officium attenditur; consuetudo enim per diuersa loca præualet in officiis, cap. cum olim, de consuetud. cap. ad hac, de excessib. Prælator. Vbi autem cessat consuetudo, ius commune attenditur, vt in tit. de offic. Archidiacon. Et casu, quo Archidiaconus de consuetudine esset aliis Dignitatibus inferior, prout in aliquibus Ecclesiis est tertia, vel quarta Dignitas, retineret tamen officium ministrandi Episcopo in Sacramentis, iuxta ritum vniuersalis Ecclesiæ; vt etiam supra attigimus.
- 38 Similiter de iure communi Archidiaconus maior est omnibus post Episcopum, & Archipresbyter eius subiaceret iurisdictioni, d. cap. 1. cap. ad hac, de offic. Archidiacon. cap. 1. de offic. Archipresb. & colligitur ex ordine titulum de officio vtriusque, in Decretal. Barbat. conf. 5. numero 18. lib. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 111. numero 80. Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 15. q. 2. & 3. Cardin. Tusch. d. lit. A, concl. 482. ex numero 11. Petr. Gregor. d. lib. 15. cap. 22. numero 16. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 3. numero 49. in princ. Beltramin. in annot. ad Greg. XV. decis. 411. numero 5. Rota decis. 244. p. 1. recentissim. Marcel. Vulpe in praxi cap. 34. numero 12. In hoc tamen etiam
- 39 præualet & consuetudo Ecclesiarum, vt Archipresbyter, vel Præpositus, aut alia Dignitas Archidiacono, & aliis Dignitatibus præferatur, quia rationabilis esse potest diuersa in huiusmodi rebus consuetudo propter diuersas causas, vel officia singulis Dignitatibus attributa, Cardin. Tusch. d. lit. A, concl. 582. num. 22. & exemplum ponit Alex. conf. 142. Viso processu, lib. 6. §. in ciuitate Paduæ, vbi Archipresbyter præcedit Archidiaconum ex antiqua consuetudine & sic installat Abbatissas exemptas, & beneficiatos in ciui-

tate, Archidiaconus verò beneficiatos extra ciuitatem. Quæ quidem consuetudo, cum sit contra ius Canonicum, debet esse præscripta per quadraginta annos, aliàs non reuelat, Barbat. conf. 5. numero 6. vers. præmittit etiam, lib. 2. Cornel. conf. 155. col. pen. lib. 4. Barth. conf. 136. lib. 1. Crauet. de antiq. temporum, §. 1. in 4. p. numero 9. vbi numero 12. & segg. reprobatur Aret. conf. 23. refert. Card. Tusch. d. concl. 482. numero 24. vbi numero 25. cum Alex. d. conf. 142. numero 6. ait tempus vacantis Dignitatis deduci debere, & num. 29. pest. Gem. in cap. pen. numero 6. de offic. deleg. lib. 6. dicit quod eadem est consuetudo in Ecclesia Tarinensi, quæ in Paduana. Ratio autem iuris communis cur & Archidiaconus Archipresbytero præferatur (cum alioquin Presbyter Diacono sit superior, cap. Diaconus, cum segg. 39. dist. cap. statuimus, de maior. & obed. (est Dignitas, & officium, cum propter ministerium semper Episcopo adhæreat, ac propter ea oculus dicatur Episcopi; Archipresbyteri verò officium non est ministrare, cum Diaconus, non Presbyter sit minister; sicut ergo Diaconus Presbytero, sic Archidiaconus ministrat Episcopo, ac propterea est supra ceteros maior apud Episcopum sicut Cardinales apud Romanum Pontificem maiores Episcopis. In aliis verò Dignitatibus Diaconi constituti non debent Presbyteris antefieri, cap. peruenit, il. 1. 93. dist. nisi auctoritatem gerant Prælati maioris, cap. fin. ead. dist. Sed & ipsi Archidiaconi cauere debent iuxta præceptum cap. fin. 94. dist. ne dominari in Sacerdotibus velint, nec in Clericis tyrannidem exercere, quod nec ipsis Episcopis est permissum.

Intellige suprascriptam resolutionem, quatenus habet Archidiaconum præcedere Archipresbyter, vt procedat in administratione, cum in diuinis Archipresbyter præcedat Archidiacono, gloss. verb. subesse, vers. sed duas, in cap. 1. de officio Archipresbyteri, Boët. de auctoritate magni consilij, num. 73. Anton. de Prælis in elyseo pastoralis officij, cap. 637. Gam. Lusit. decis. 1. numero 47. Menoch. conf. 51. num. 56. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 298. numero 35. Hermosil. ad Gregor. Leopes ad gloss. 2. prol. part. 5. numero 72. nouissime Theodos. de Rubeis in singularib. Rota tom. 2. p. 4. tit. de precedent. Protonotar. numero 11. pag. 488. Contelor. de precedent. numero 63. Ferrus d. tract. q. 5. numero 12. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. resol. 556. in 2. edit. & p. 4. eiusdem praxi resol. 394. numero 1. Lotter. d. lib. 1. q. 16. numero 114. nisi Archidiaconus sit in Presbyteratus Ordine constitutus, Bero. conf. 22. num. 31. lib. 1. Cardin. Tusch. d. lit. A, conclus. 482. numero 16. Barbat. conf. 5. per tot. lib. 2. Rot. decis. 244. numero 2. cum segg.

segg. p. 1. recentissim. Lotter. d. lib. 1. quæst. 16. numero 115. Marcel. Vulpe in praxi cap. 34. num. 13. quia tunc cum sit par etiam in Ordine, & maior in administratione, debet præcedere Archipresbytero, absente Episcopo, in celebratione Missarum, in diebus solemnibus, & aliis relatis in quadam decisione Sacrae Congregationis Rituum in Regien. 9. Decembris 1600. cuius meminit Cardin. Tusch. loco proximè citato, quæ ita habet. Censuit Sacra Congregatio Archidiaconum dictæ Ecclesiæ, qui prima Dignitas post Pontificalem existit, & Sacerdos nunc est, non quidem ex obligatione, sed ex sua voluntate, & deuotione, in decantatione Missarum in diebus solemnibus, delatione sanctissimi Sacramenti, benedictioni candellarum, cinerum, & palmarum, & aliis huiusmodi actibus, & foundationibus Sacerdotibus Episcopo absente præferendum esse Archipresbytero, neque allegatam consuetudinem, quæ legitime probata non fuit, eidem Archipresbytero ad excludendum Archidiaconum Sacerdotem, in casu de quo agitur, suffragari: refert etiam Marc. Anton. Genuens. in sua praxi Archiepiscopali Neapoli. cap. 52. in nouissima editione. & de illa meminit Marcel. Vulpe. d. cap. 34. num. 13. in fine.

43 In Metropolitana Ecclesia Barensi quatuor adesse Dignitates, nempe Archidiaconum, Archipresbyterum, & duos Primicerios Sacra Rituum Congregationi narratum est, & pro parte Archidiaconi petiit, ad quam ex dictis Dignitatibus spectet sanctissimum Sacramentum absente, vel impedito Archiepiscopo in solemnibus eius festiuitate, & per Octauam in processione deferre, & Missas, ac Vesperas Pontificales cantare diebus in quibus Archiepiscopus, si esset præsens, vel non impeditus, cantaret, nec non Missas, & Vesperas infra annum distribuere. Eadem Sacra Rituum Congregatio, ut saepe alias in similibus, ita nunc declarauit munia prædicta absente, vel impedito Archiepiscopo ad primam Dignitatem, vel ea impedita ad secundam, & successiue ad tertiam, vel quartam, & omnibus Dignitatibus adsentibus, vel impeditis ad primum, vel secundum Canonicum pertinere, sub die 19. Ianuarij 1608. idem fuit decisum in Pisaurin. 21. Martij 1609. & in Lamacen. 11. Novembris 1614. & in Aretina 30. Ianuarij 1610. nisi ad alium pertineat absente Episcopo prædictas functiones facere iuxta Ecclesiæ constitutiones, & antiquam, ac immemorabilem eiusdem Ecclesiæ consuetudinem vel alias censuit eadem Sacra Congregatio, in Inuenacen. 6. Maij 1609.

44 Idem quoque fuit resolutum in Rota in Viterbien. celebrationis Missarum 11. Decembris 1609. coram bona mem. Cardin. Sacro, quam decisionem, quia in hac materia sin-

gularis est, hic de verbo ad verbum transcribere operæpretium duxi, prout sequitur. Stante, quod modernus Archidiaconus Viterbien. est Sacerdos, dubitauit an in celebratione Missarum solemnium absente Episcopo ipse sit præferendus Archipresbytero. Et licet pro resolutione ad fauorem Archidiaconi sufficere viderentur decisiones Sacrae Congregationis super Ritibus, quæ dabantur, nec Rota contra illas fuisset aliquid unquam attentatum; nihilominus quia informantes pro Archipresbytero inculcabant multas iuris conclusiones, quibus instabant satis fieri per decisiones Rotales, iuxta Constitutionem Pij IV. ac etiam super hoc porrexerunt Memorialia Sanctissimo, qui iussit fieri iustitiam, Domini examinando questionem, consueverunt prætensionem Archidiaconi esse iustam, & bene fundatam auctoritate, & ratione. Auctoritate Host. in cap. 1. num. 5. vers. quid. si Archidiaconus, de offic. Archipresb. quem ibi sequuntur Ioann. Andr. Archid. Butr. & alij passim. Et vanitas dicebatur dicere quod Host. non loquatur de celebratione Missarum, sed de simplici præcedentia, in quibus ponit regulam officij celebrationis Missarum ad fauorem Archipresbyteri, & postea format questionem, quid si Archidiaconus esset Sacerdos, & tunc dicit quod Archipresbyter ei cedere debet, quod est intelligendum retentis eisdem terminis, & ut exceptio sit de regula, & sic ut cedat quoad celebrationem Missarum; & facit quia distinctio an sit Sacerdos, vel ne minimè erat necessaria quoad præcedentiam, cum nemo sit qui nesciat præcedentiam deberi per Archipresbyterum Archidiacono, & ita post Hostiensem intelligunt Bero. conf. 22. num. 31. lib. 1. Card. Tusch. in d. verb. Archidiaconus, conclus. 482. numero 15. Eandem conclusionem ad fauorem Archidiaconi firmat gloss. in cap. Pontifices, ver. quæ licita, iuncta gloss. in ver. quæ Sacerdotes 7. quæst. 1. & ne videretur oblita casus, in quo adesset Dignitas Archipresbyteralis, allegat rex. in cap. perlectis 25. dist. vbi de Archipresbytero, & illius officio sit particularis mentio. Ratio etiam non videtur deficere pro Archidiacono, quippe quia ipse simpliciter loquendo est dignior, & eminentior Archipresbytero, & ob hanc rationem illi in Ecclesia & extra præcedere debet, ut admittunt omnes in d. cap. 1. & latius prosequitur Barbat. conf. 5. lib. 2. per tot. Conueniens igitur videtur maiestati sanctiss. Sacramenti, & decentia Ecclesiæ, ut per digniorem celebretur, nisi alias obstat defectus Ordinum.

Non obstat, quod hoc minus specialiter repetitur demandatum Archipresbytero, d. cap. 1. vers. in Episcopi absentia, quia non propterea prohibetur Archidiacono si ex aliis iuris regulis potest ad illum spectare; & non est nouum in Iure, quod idem officium pluribus competat, ordinatiue

dinatio tamen, itaut unus alteri praeferatur ut in terminis celebrationis Missarum prosequitur Bero. consuet. 22. numero 23. cum pluribus seqq. lib. 1. Non etiam obstat, quod celebratio Missarum sit de iis, quae spectant ad Ordines, & in istis Archipresbyter dicatur maior Archidiacono; gloss. Hostiens. & alij, in d. cap. 1. quia Doctores loquuntur cum praesupposito quod Archidiaconus sit qualis necessitas illius Dignitatis illam expostulat, hoc est simplex Diaconus, non enim ex necessitate tenetur suscipere Sacerdotium, cap. gesta. cap. ubi, 74. dist. cum concord. secus si fiat Sacerdos, quia tunc respectu Ordinis non est amplius maior, sed par, ut bene se ipsum declarat Host. in d. cap. 1. n. 5. vers. cum sit par in Ordine, quem alij sequuntur. Et facit, quia ordo sacerdotalis non inest dignitati, sed personae, in cuius anima imprimitur character, & licet una Dignitas requirat personam maioris Ordinis, quam altera, non propterea loquendo proprie dici potest, quod una dignitas sit Ordine Sacro maior, quam altera. Atque hinc corrumpitur aliud fundamentum quod qualitas Sacerdotis sit accidentaliter, cum illum ex necessitate sua Dignitatis non teneatur suscipere, proinde non sit attendenda; ad notata in l. qui habent, ff. de tutel. quia si considerentur sola Dignitates, nullo modo eis inest Ordo sacer, si vero attendantur personae, utriusque inest accidentaliter. Unde cum in hoc sint pares, illa debet preferri, quae in ceteris est dignior, per praallegata, & ita conclusum fuit. Haec tenus Rota, quae reperitur impressa inter recentissim. p. 1. decis. 244. aliis p. 3. recent.

46 Sed poterit dubitari, an impedito, seu nolente Episcopo Missas Pontificales per se ipsum celebrare, possit id munus alteri sibi beneuolito pro debito voluntatis demandare? In quo dubio *Sacra Rituum Congregatio in vna Algaren. sub die 20. Februarij 1601.* censuit non posse in prauiudicium primae dignitatis, ad quam spectat, idem tenuit in *Puteolana praeminentiarum. sub die 9. Decembris 1617. & in Meliten. 4. Aprilis 1615.*

47 Nec ipsa prima Dignitas pro libito in locum suum alium sibi beneuolito Canonicum, aut Dignitatem substituere poterit, sed in eo munere proximior Dignitatem succedere, & deficientium vices ab aliis immediate succedentibus debere declarauit eadem *Sacra Rituum Congregatio in Adriem. eodem die, & anno. & in Ciuitatis Castellanae oppidi Arignani. sub die 22. Ianuarij 1618. & in alia Adriem. etiam 22. Ianuarij 1618.* iunctis per me adductis, infra cap. 31. † Quamuis ipsa prima

48 Dignitas sit coadiutor cum futura successione, quia adhuc ex forma litterarum coadiutoriae ad eum spectabit, absente coadiuto, illas functiones, actus, & iurisdictiones facere & exercere in omnibus, quas faceret ipse

coadiutor si praesens esset, ut declarauit eadem S. Congreg. in *Paduana 14. Februarij 1615.*

Verum quando de eadem Cathedrali concurreret in funeralibus Archidiaconus, qui est prima Dignitas, & Archipresbyter, qui est secunda, & cui incumbit cura animarum, & defert stolam, quippe in Ecclesia dum facit officium praecedit, an debeat etiam in via praecedere, nulla probata ex alterius parte consuetudine? *Sacra Rituum Congregatio. in nullius sub Troiana sub die 4. May 1613.* declarauit eandem esse praecedentem Archipresbytero ratione stolae, refert. uel. Laur. var. lucub. tom. 1. tit. 2. cap. 3. num. 211.

Archidiaconus, si sit prima Dignitas, debet exercere officium Prebyteri assistentis cum pluviali Episcopo celebranti iuxta formam Caeemonialis, illique Candelam, & Palmam benedictam ministrare, si sit in Sacerdotali ordine constitutus, ead. S. Rituum Congreg. in *Reatina 10. Ianuarij 1609.* ubi etiam quod recusans cogendus est poenis & censuris, & in *Brixien. 28. May 1616.* Et dum in assistentia est apud Episcopum, intelligitur praesens in choro tam in Ecclesia Cathedrali, quam in alia, ut in *Camerinen. 15. Martij 1608.*

Archidiaconus qui sustinet Baculum Episcopi cum celebrat solemniter, iurificandus est immediate post Diaconos assistentes, ut censuit eadem *Sacra Rituum Congregatio in vna Bracharen. 28. Aprilis 1607.* quamuis sit primus Archidiaconus, & alias prerogatiuas habet, in eadem 19. Ianuarij 1608.

Archidiaconus, qui sit ex privilegio Protonotarius, non lucratur fructus, & distributiones sui Archidiaconatus, si cum habitu Protonotarij in Ecclesia, Choro, & Processionibus ac diuinis Officiis assistat, & voluerit in sua Ecclesia uti habitu Protonotarij, reputatur tamen quam extraneus, & ei locus assignandus est, non inter Dignitates, & Canonicos, sed post Abbates. † Et non potest in publicis functionibus in assistentia Episcopis, ac aliis actibus sibi tanquam Archidiacono competentibus, uti habitu Protonotarij, sed suo habitu Canonicali ut censuit eadem *Sacra Rituum Congregatio in Asculana in Apulia 6. Martij 1610.*

Et licet Archidiacono solita sedes in Choro adimi non possit, attamen Vicarius Episcopi illum tam in Choro, quam ubilibet praecedere debet, ut de clarauit *Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum. & Regularium praepositorum in vna Theatina, 6. Iulij 1618.* & sentiunt Ioan. de Annono sing. 28. Seraph. decis. 639. numero 10. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Vicarius §. 15. nouissime Mich. Ferrus de praecedent. Eccles. q. 5. num. 8. ubi

vbi num. 9. distinguit. Quicquid contrarium tenent Menoch. *conf.* 51. & *conf.* 257. à num. 1. 56 Nam Vicarius generalis absente Episcopo debet habere primum locum super omnes Dignitates, & Canonicos, non obstante consuetudine, aliisque in contrarium, sicut censuit *Sacra Rituum Congregatio* in *Andrien.* 7. *Augusti* 1610. & in *alia Ferrarien.* 20. *Decemb.* 1614. & in *Meliten.* 13. *Iulij* 1619. vbi quod præcedit Capitulo, & Clero.

57 Vicarius verò foraneus ratione sui officij nullam habet præcedentiã in Choro, sessionibus, processionibus, & aliis actibus, & functionibus Ecclesiasticis supra Archidiaconũ, seu Archipresbyterum, & alios Presbyteros ipso Vicario antiquiores, & digniores, sed debet Vicarius stare, sedere, & incedere, in loco suæ receptionis. & Dignitatis, ac si non esset Vicarius tam cum cotta, quàm sine illa, non obstante quacumque ordinatione Episcopi in contrarium, præterquàm in congregationibus, quæ singulis mensibus de mandato Episcopi fiunt, in quibus tanquam Episcopi delegatus præcedere debet omnibus non tamen in processionibus, Missis, & aliis, quæ fiunt ante Congregationem. Ita declarauit sapissimè eadem *Sacra Rituum Congregatio* in *Brun- dusin.* 17. *Novembris* 1600. *Marsien.* 11. *Aprilis* 1601. *Regien.* 2. *Martij* 1602. *Tropien.* 25. *Ianuarij* 1603. *Neocastren.* 13. *Aprilis* 1607. *Licen.* 16. *Octobris* 1604. *Tranen.* 29. *Ianuarij*, & 24. *Septembris* 1605. *Vmbriaticæ.* 25. *Februarij* 1606. *Algaren.* 17. *Novembris* 1607. *Nucerin.* 25. *Iunij* 1611. *Leotin.* 7. *Iulij* 1612. *Hydruntin.* *Soleti* 2. *Martij* 1613. *Licen.* 15. *Februarij* 1614. *Mediolanen.* *Corbetta* 3. *Novembris* 1616. *Compfan. terræ Auletæ* 12. *Martij* 1618. *Messanen. terræ Castri* 7. *Septembris* 1618. *Spoletanen. terræ Cascia* 23. *Martij* 1619. *Messanen. terræ Nugare eadem die.* *S. Seueri oppidi turris maioris* 20. *Aprilis* 1619. *Messanen. Castri Regalis* 28. *Septembris* 1619. *Syracusane* 22. *Augusti* 1620. *Muren.* 30. *Martij* 1621. *Salernit.* 27. *Martij* 1628. & *Neritonen.* 12. *Decembris* 1629.

58 De dignitate, officio, & iurisdictione Archidiaconi, qui plura scire cupit, legat l. 4. tit. 7. p. 1. *Lancell. Conrad. in tempto omnium Indic. lib. 2. cap. 8.* *Guillelm. Durand. in speculo iuris lib. 4. sub tit. de officio Archid. Sarmien. lib. 3. select. cap. 15.* *Grammat. decisione* 64. *Zerol. in praxi Episcop. part. 1. & 2. verb. Archidiaconus*, *Lel. Zech. de Republ. Eccles. tit. 24. n. 13. cum seqq.* *Petr. Greg. syntagm. iuris lib. 15. c. 20.* *Anastaf. Germon. de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 3.* *Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 14.* *F. Hieronym. Romanus de Republ. Christiana, lib. 3. cap. 10.* *Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 5. collect. 1618.* *Cardinalis Tufch. tom. 1. lit. A. concl. 482.* *Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 7. n. 36. cum seqq.* *Galganet. de iure Barbof. de Canonic. & Dignitatib.*

publico lib. 3. tit. 21. *Sebast. Cæf. de Eccles. Hierarchia p. 3. disp. 12. §. 1. de Archid.* *Sbroz. de offic. Vicarij, lib. 1. q. 3. à n. 16.* & *lib. 2. q. 25. per tot.* *Flamin. Paris. de designat. benef. lib. 2. q. 1. n. 84.* & 85. *Anton. Fabric. in praxi Eccles. benef. tit. de benef. cum Dignitate, Personatu, & offic. à n. 23.* *Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. tract. 1. cap. 3. num. 49.* nouissime *Michael. Ferr. in tract. de precedent. Ecclesiast. q. 5. per tot.* *Machado en su perffetto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 4. tract. 7. docum. 5.*

C A P V T VI.

De Archipresbytero.

S V M M A R I V M.

- 1 Archipresbyter post Archidiaconum habet dignitatem, & num. 4.
- 2 Archipresbyter dicitur quasi Presbyterorum primus, siue præfectus.
- 3 Archipresbyter vocatur Decanus Presbyterorum.
- 5 Archipresbyter est duplex, unus urbanus, & alius ruralis.
- 6 Urbanus Archipresbyter est qui in Vrbe degens, dignitati præest in Cathedrali, vel Collegiata Ecclesia.
- 7 Ruralis, vel foraneus Archipresbyter est qui ruri Ecclesie præest Parochiali, seu Plebanae.
- 8 Decanus solet appellari omnis ille, qui alicuius ordinis primus est.
- 9 Officium Archipresbyteri ciuitatis in Cathedrali Ecclesia quod sit de iure communi ostenditur.
- 10 Missas distribuit inter Dignitates, & Canonicos Archipresbyter, non semper uni, sed successiue per ordinem.
- 11 Archipresbyter si non potuerit, vel noluerit celebrare Missas sibi incumbentes, non potest pro suo arbitrio eas alteri delegare, sed alie Dignitates, & Canonici per ordinem subintrant in eius locum.
- 12 Archipresbyter non debet se intromittere in regimine chori, quod ad solum Cantorem pertinet.
- 13 Archipresbyter quamuis sit prima dignitas in choro, debet tamen cedere primum, ac digniorem locum celebranti.
- 14 Archipresbyter quomodo dicatur in cap. 2. de offic. Archip. Sacerdotibus Cardinalibus præesse ostenditur.
- 15 Episcopo solemniter celebranti assistit Archipresbyter, & Sacerdotibus tunc præcipit, ut sacris se vestibus induant.